

Handläggare
Jenny Norling
Telefon: 0850836266
Elisabeth Landström
Telefon: 0850836245**Till**
Äldrenämnden
den 26 maj 2020

Stadsrevisionens projektrapport nr 3, 2020 – Äldre med psykisk ohälsa

Yttrande till revisionsgrupp 1, dnr 3.1.3–124/2019

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande och överlämnar det till Revisorsgrupp 1.
2. Äldrenämnden beslutar omedelbar justering.

Patric Rylander
FörvaltningschefRaili Karlsson
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsrevisionen har genom revisionskontoret granskat äldrenämnden och stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Södermalm. Granskningen har genomförts för att bedöma om staden bedriver ett ändamålsenligt arbete med att förebygga och uppmärksamma psykisk ohälsa bland personer 65 år och äldre.

För äldrenämnden rekommenderar revisionskontoret att:

- Äldrenämnden bör säkerställa att stadsdelsnämnderna har kännedom om samt utvärdera webbutbildningen avseende psykisk ohälsa.
- Äldrenämnden bör utveckla en övergripande uppföljning och analys av stadens förebyggande arbete samt redovisa resultatet till fullmäktige.

uppföljningen och analysen av stadens arbete med psykisk ohälsa. Förvaltningen kommer att beakta behovet av kompetensutveckling inom bl.a. psykisk ohälsa i introduktionen av nyanställda biståndshandläggare. När det gäller utbildningsmaterialet ”Psyk-E Senior” anser äldreförvaltningen att det finns vissa svårigheter att utvärdera utbildningen då det används som uppslagsverk inom verksamheterna.

Bakgrund

På kommunfullmäktiges uppdrag granskar stadsrevisionen om stadens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt, effektivt och säkert sätt. Stadsrevisionen granskar årligen all verksamhet i staden i den omfattning som följer av lag och god revisionssed.

Ärendet

Stadsrevisionen har genom revisionskontoret granskat äldrenämnden och stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Södermalm. Granskningen har genomförts utifrån nedanstående tre områden för att bedöma om staden bedriver ett ändamålsenligt arbete med att förebygga och uppmärksamma psykisk ohälsa bland personer som är 65 år och äldre:

- Det förebyggande arbetet
- Det uppmärksammande arbetet
- Personalens kompetens

För äldrenämnden har granskningen omfattat nämndens avtalsförvaltning av privata hemtjänstutförare och nämndens arbete för likställighet inom de granskade områdena.

Det förebyggande arbetet

Revisionskontoret har granskat om:

- Äldrenämnden arbetar utifrån fullmäktiges uppdrag på området.
- Äldrenämnden på en övergripande nivå följer upp och analyserar stadens förebyggande arbete.

Granskning visar att äldrenämnden arbetar utifrån fullmäktiges uppdrag. Det finns en dokumenterad planering för arbetet med psykisk ohälsa. I äldreomsorgens årsrapport finns en beskrivning av stadens förebyggande/hälsofrämjande insatser, men nämnden följer endast upp och analyserar stadens förebyggande arbete i begränsad utsträckning. Dessutom har samtliga hemtjänstutförare inte fått information om nämndernas förebyggande arbete.

Det uppmärksammande arbetet

Revisionskontoret har granskat om:

- Äldrenämnden arbetar för likställighet i stadens myndighetsutövning inom äldreomsorgen.
- Äldrenämnden har rutiner för avtalsuppföljning avseende privata hemtjänstutförare inom stadens valfrihetssystem.
- Äldrenämnden följer upp kontrakten med privata hemtjänstutförarna.

Granskningen visar att äldrenämnden på flera sätt arbetar för likställighet i myndighetsutövningen, bl.a. genomförs inspektioner på stadsdelsnämndernas beställarenheter och introduktion anordnas för nyanställda biståndshandläggare i staden. Psykisk ohälsa ingår dock inte som en specifik del i introduktionen.

Äldrenämnden har rutiner för avtalsuppföljning av privata hemtjänstutförare och arbetar utifrån dessa rutiner. Däremot ställs det inte riktade krav i stadens förfrågningsunderlag för hemtjänst om hur privata utförare ska arbeta med psykisk ohälsa.

Personalens kompetens

Revisionskontoret har granskat om:

- Äldrenämnden följer upp kompetensen hos de privata utförarna inom hemtjänst.
- Äldrenämnden beaktat behovet av kompetensutveckling gällande psykisk ohälsa bland äldre i nämndens utbildningsplaner.
- Äldrenämnden utvärderar genomförda utbildningar.

Granskningen visar att äldrenämnden följer upp kompetensen hos de privata hemtjänstutförarna inom ramen för verksamhetsuppföljningen. Uppföljningen sker vartannat år och kan även kontrolleras vid särskilda granskningar och inspektioner.

Äldrenämnden beaktar behovet av kompetensutveckling i planeringen av utbildningsinsatser till stadsdelsförvaltningarna. Under 2019 har bl.a. en utbildning om PTSD (posttraumatiskt stressyndrom) anordnats för biståndshandläggare och en föreläsning om ensamhet för personal på stadens förebyggande enheter.

Under hösten 2018 köpte äldrenämnden in ”Psyk-E Senior”. Revisorerna har uppmärksammat att det finns stadsdelsnämnder som inte har kännedom om utbildningsmaterialet. Äldrenämnden har inte heller utvärderat utbildningen.

Sammantagen bedömning och rekommendationer

Revisionskontorets sammantagna bedömning är att staden bedriver ett systematiskt arbete med att uppmärksamma psykisk ohälsa bland äldre. Vidare är bedömningen att det finns delar att utveckla.

För äldrenämnden rekommenderar revisionskontoret att:

- Äldrenämnden bör säkerställa att stadsdelsnämnderna har kännedom om samt utvärdera webbutbildningen avseende psykisk ohälsa.
- Äldrenämnden bör utveckla en övergripande uppföljning och analys av stadens förebyggande arbete samt redovisa resultatet till fullmäktige.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 20 maj. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 19 maj och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 19 maj 2020.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det förebyggande arbetet

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att stadsdelsnämnderna systematiskt följer upp och analyserar det uppsökande och förebyggande arbetet. Förvaltningen har under 2018 genomfört en kartläggning av stadsdelsförvaltningarnas förebyggande arbete riktat till äldre i syfte att utveckla den stadsövergripande uppföljningen och analysen av stadens arbete med psykisk ohälsa. Detta arbete kommer att intensifieras under 2020.

Revisionskontoret noterar att äldreomsorgens årsrapport inte delgivits kommunfullmäktige. Äldreförvaltningen kan konstatera att det inte har framgått tydligt att rapporten ska delges kommunfullmäktige. Förvaltningen har därför tillämpat tillvägagångssättet att nämnden godkänner rapporten och överlämnar den till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Äldreförvaltningen anser att samtliga hemtjänstutförare informeras fortlöpande om stadens utvecklingsarbeten på de möten som förvaltningen anordnar för utförarna. Bl.a. har förvaltningen informerat om stadens förebyggande arbete inom psykisk ohälsa.

Äldreförvaltningen vill uppmärksamma att de projektmedel som äldrenämnden fördelade 2019 till stadsdelsnämnderna om 32,1

mnkr för att bryta isolering och motverka ofrivillig ensamhet hos äldre, inte var specifikt riktad till området psykisk ohälsa.

Det uppmärksammande arbetet

Revisionskontoret har uppmärksammat att psykisk ohälsa inte finns med som en särskild del i introduktionen för nyanställda biståndshandläggare i staden. Äldreförvaltningen vill betona att introduktionen har utvecklats under senare år från att omfatta en heldag per år till tre heldagar två tillfällen per år. Innehållet i introduktionen ses ständigt över och utvecklas utifrån behov. Vid den senaste utvärderingen, våren 2020, framkom önskemål om psykisk ohälsa, etnicitet och kultur, vilket kommer beaktas i de kommande introduktionerna för nyanställda biståndshandläggare.

Revisionen anser att nämnden inte ställer riktade krav i stadens förfrågningsunderlag för hemtjänst om psykisk ohälsa och därmed inte följer upp området specifikt. Äldreförvaltningen anser att i avtal med privata hemtjänstutförare informeras utföraren om att staden ser ett särskilt behov av utförare som har kompetens att möta vissa målgrupper, vilket innefattar bl.a. psykisk ohälsa.

Personalens kompetens

I äldrenämndens reglemente ingår bl.a. ansvar för stadsövergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling samt uppföljning av myndighetsutövningen inom äldreomsorgen i syfte att säkerställa likställigheten i staden. Att säkerställa att personalen genomgår nödvändig kompetensutveckling ansvarar respektive stadsdelsnämnd för.

Syftet med den kartläggning som äldreförvaltningen genomförde 2017 om stadens arbete med psykisk ohälsa var att bl.a. fånga upp behov av utbildning och kompetensutveckling. Då resultatet visade att det fanns behov av kompetensutveckling köpte förvaltningen in utbildningsmaterialet ”Psyk-E Senior” med de statliga stimulansmedlen från den nationella överenskommelsen för psykisk hälsa år 2018. Syftet med materialet är att det ska vara en del i det samlade webbaserade utbildningsmaterialet som finns på intranätet och utgöra en kunskapsbank inom området. Materialet kan användas som ett uppslagsverk, vilket gör att den som använder materialet själv kan välja filmer och textmaterial som är av intresse. Att utvärdera användandet av materialet är därför enligt äldreförvaltningen svårt att genomföra så som revisionskontoret rekommenderar.

Bilaga

Stadsrevisionens projektrapport – Äldre med psykisk ohälsa

Nr 3, 2020